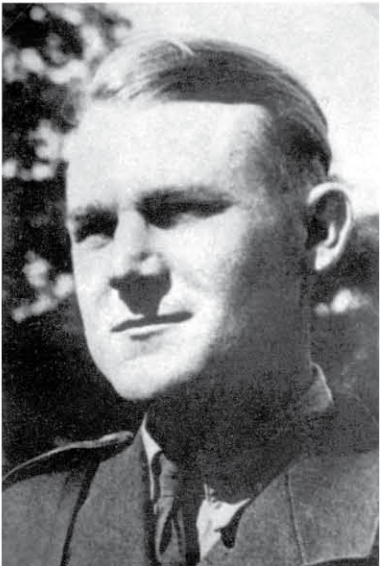

Plukovník Charles Katek. Colonel Charles Katek.

Kurt Taub. Kurt Taub. zdroj: ABS

Major František Bogataj. Major František Bogataj. zdroj: ABS

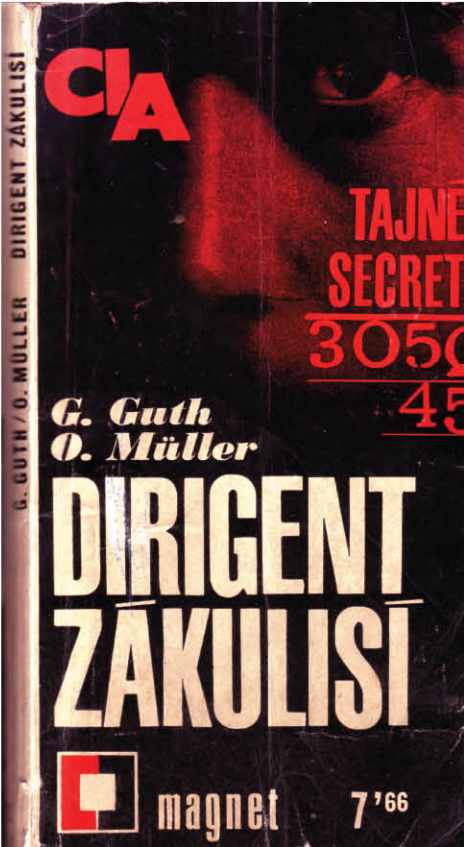
Major Rudolf Drbohlav. Major Rudolf Drbohlav. zdroj: ABS

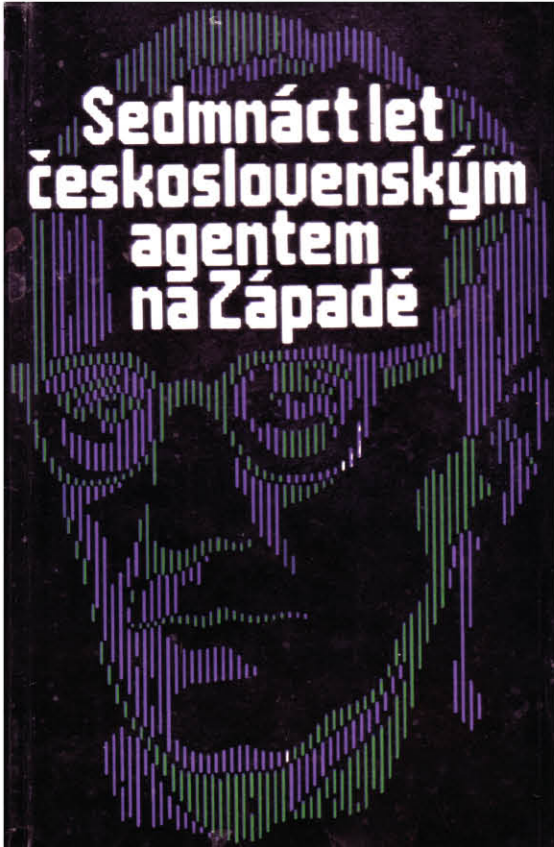
Plk. Alois Seda. Col. Alois Seda. zdroj: ABS

Generál František Moravec. General František Moravec. zdroj: ABS

Propagandistické knihy z šedesátých let proti zpravodajským skupinám, sestavené pod patronací Státní bezpečnosti. Propaganda books from the 1960's aimed against the intelligence groups, compiled under the patronage of the State Security Service (StB).

zdroj: Prápek Tomáš

Pod patronací USA

Organizování československých zpravodajských skupin pod patronací amerických zpravodajských služeb bylo zahájeno na území americké okupační zóny Německa již v létě roku 1948. Iniciátorem byl Charles Katek, který z Frankfurtu nad Mohanem řídil činnost krycí organizace ERU – Economic Research Unit (Jednotka ekonomického výzkumu) se sídlem v Regensburgu. ERU ukončilo svoji činnost asi roku 1953.

Plukovník Charles Katek (1910–1971) původem Čechoameričan, působil v době druhé světové války u Office of Strategic Services v Evropě a spolupracoval s čs. zahraničním odbojem. Od roku 1945 byl vedoucím vojenské mise USA v Praze a roku 1946 se stal vojenským přídelncem na velvyslanectví USA v Praze. Dne 18. března 1948 byl na nátlak komunistických úřadů odvolán. Z Frankfurtu nad Mohanem pak již od léta 1948 organizoval pod patronací CIC zpravodajský čs. exilový odboj. V roce 1954 byl odvolán do USA. V letech 1960–1965 působil na velvyslanectví USA ve Vídni.

Katek řídil prostřednictvím svého zástupce Kurta Tauba – „Taylora“ skupiny Jaroslava Kašpara – „Pátého“, Rudolfa Drbohlava – „Ralpha“, Františka Bogataje – „Franka“, Aloise Sedy – „Šubrt“ a Františka Moravce – „Arnolda“.

Každá skupina sestávala z vedoucího a dvou až tří asistentů („helpertů“), kteří řídili samostatně několik kurýrů. Ve skupině byl i pisář a současně překladaatel. Kurýry sháněli pro skupinu v uprchlických táborech tamní náboráři. Kurýři bydleli v detašovaných objektech skupiny, soukromě, nebo v uprchlických táborech. Skupiny využívaly velké množství cest podél celé hranice. Kurýři zpočátku neabsolvovali prakticky žádný výcvik. Náplň jejich činnosti byla zejména zpravodajská.

Major František Bogataj – „Robert“, „Frank“ (1913–1999) byl od roku 1934 důstojník čs. armády. Po nacistické okupaci Československa v roce 1939 působil aktivně ve vojenské odbojové organizaci Obrana národa, v prosinci 1939 před zatčením unikl do zahraničního odboje. Po bojích ve Francii absolvoval výcvik ve Velké Británii a na jaře 1944 se stal příslušníkem úspěšného paravýsadku CARBON na území protektorátu. Po válce Bogataj studoval Vysokou školu válečnou. Po únoru 1948 byl vyhozen z armády a v prosinci 1948 odešel podruhé do zahraničního odboje. V Německu řídil vlastní zpravodajskou skupinu podřízenou ERU. Po ukončení činnosti zpravodajských skupin v Německu roku 1954 odjel do USA. Pracoval jako bankovní úředník v Chicagu. Roku 1992 udělil prezident ČSFR Františku Bogatajovi Řád M. R. Štefánika, v devedesátých letech byl Bogataj povýšen do hodnosti generála.

Major Rudolf Drbohlav – „Ralph“ (1914–1954). Důstojník čs. armády, po okupaci 1939 odešel do zahraničního odboje. Zúčastnil se bojů ve Francii a ve Velké Británii působil jako vojenský zpravodajec. Po válce studoval Vysokou školu válečnou v Praze, po únoru 1948 byl ze školy vyloučen a poté propuštěn z armády. Drbohlav odešel v červnu 1948 do exilu. Z německého Regensburgu již od konce léta 1948 řídil zpravodajskou skupinu. Ta byla po řadě neúspěchů způsobených komunistickými agenty 28. dubna 1952 rozpuštěna a Rudolf Drbohlav odjel za rodinou do Velké Británie.

Plukovník Jaroslav Kašpar – „Pátý“ (1903–1995), důstojník čs. armády, dělostřelec, letec. V době nacistické okupace činný v Obraně národa, organizoval odchody vojáků do zahraničí. Na počátku roku 1940 sám odešel do zahraničního odboje. Jaroslav Kašpar působil jako zpravodajec a diplomat v Turecku, SSSR, Íránu a později jako styčný důstojník u spojeneckých armád. V dubnu 1948 odešel z Československa znovu do exilu, v letech 1949–1955 byl vedoucím zpravodajské skupiny při CIC v Německu. Poté odjel do USA, kde působil jako analytik letectva v Kongresové knihovně ve Washingtonu. Po roce 1989 byl povýšen do hodnosti generálmajora. Roku 1998 mu prezident ČR udělil in memoriam Řád T. G. Masaryka.

Plukovník Alois Seda – „Šubrt“ (1908–1999). V dubnu 1948 odešel do exilu a do roku 1951 vedl se svým bratrem Ferdinandem Šedou zpravodajskou skupinu. V USA pak A. Seda vyučoval na jazykové škole ministerstva obrany v Monterey. V devadesátých letech byl povýšen do hodnosti generála.

Zpravodajské skupiny vznikaly, zanikaly a přeskočovaly se, zhruba v roce 1952 byly sloučeny pod velením gen. Františka Moravce.

Generál František Moravec (1895–1966), řídil vojenské zpravodajství čs. armády před druhou světovou válkou. Dne 14. března 1939 unikl před okupací Československa se skupinou důstojníků do Velké Británie, kde se později přidal k čs. zahraničnímu odboji. Do roku 1945 řídil vojenskou zpravodajskou složku MNO čs. exilové vlády a výsledky práce jeho úseku byly Spojenci vysoce hodnoceny. Po návratu do Československa byl v letech 1945–1948 odsunut v armádě na podřadné místo. Po propuštění z armády v březnu 1948 odešel znovu do exilu. Pod patronací zpravodajských služeb USA začal z Německa pracovat proti čs. komunistickému režimu. Koncem roku 1954 ukončil svoji zpravodajskou činnost v Německu a odjel do USA, kde pracoval jako analytik ve službách ministerstva obrany USA až do své smrti 27. července 1966. V roce 1991 byl František Moravec prezidentem ČSFR vyznamenán in memoriam Řádem M. R. Štefánika a byl povýšen do hodnosti armádního generála.

Koncem roku 1954 ukončili československé zpravodajské skupiny při amerických zpravodajských službách svou činnost.

Pokus o celkovou bilanci ztrát odboje pod patronací zpravodajských služeb USA: Za období 1950–1960 evidovala Státní bezpečnost 2299 osob napojených na aktivity zpravodajských služeb USA. Zatčeno bylo na 199 kurýrů, z toho 17 bylo popraveno (Pavol Babík, Bohuslav Beneš, Petr Čížek, Jaroslav Dvořák, Rudolf Fuksa, Štěpán Gavenda, Karel Gruber, Jiří Hejna, Anton Kandrác, Lubomír Koukal, Augustin Lednický, Alexander Lhotský, Ladislav Lindner, Josef Liška, Robert Půčik, Emanuel Rendl, Alois Suttý), dalších šest pak zastřeleno při zatýkání nebo na hranicích (Jan Boryšek, Josef Bursík, Bohumil Hasil, Bedřich Lorenc, Josef Mašek, Bohuslav Pavlů).

Under the patronage of the USA

Organizing Czechoslovak intelligence groups under the patronage of the US intelligence services started on the territory of Gemany's US ocupation zone in the summer of 1948. It was initiated by Charles Katek, who, residing in Frankfurt, directed the cover-up organization ERU (Economic Research Unit) located in Regensburg. The ERU discontinued its activity in approximately 1953.

Colonel Charles Katek (1910–1971). A Czech-American; worked for the Office of Strategic Services in Europe and cooperated with the Czechoslovak resistance during the Second World War. Head of the US military mission in Prague from 1945 and a military attaché of the US Embassy in Prague from 1946. Recalled on March 18, 1948, upon pressure from Communist authorities. He subsequently organized Czechoslovak exile intelligence under the patronage of the Counter Intelligence Corps (CIC) from Frankfurt from the summer of 1948. Recalled to the US in 1954. Worked at the US Embassy in Vienna between 1960 and 1965.

Through his deputy, Kurt Taub (“Taylor”), Katek directed the groups led by Jaroslav Kašpar (“Pátý”), Rudolf Drbohlav (“Ralph”), František Bogataj (“Frank”), Alois Seda (“Subrt”) and František Moravec (“Arnold”).

Each group consisted of a leader and two to three helpers, each of whom directed several couriers independently. Each group also included a scribe and translator. Local canvassers recruited couriers for the group in local refugee camps. Couriers lived in the group's detached facilities, privately, or in refugee camps. The groups used many roads along the entire border. The couriers initially did not undergo virtually any training. The scope of the courier's work was mainly in the field of intelligence.

Major František Bogataj, AKA “Robert”, “Frank” (1913–1999). A Czechoslovak army officer from 1934; active in the Defense of the Nation organization following the Nazi occupation of Germany in 1939; left the country to escape arrest and join international resistance in December 1939. Having fought in France, he underwent training in the UK and became a member of the successful CARBON paratroopers on Protectorate territory in 1944. After the war, Bogataj studied at the War University. Fired from the military after February 1948, he left the country to join the international resistance movement again in December 1948. Directed his own intelligence group subordinate to the ERU in Germany. Left for the US after the discontinuation of intelligence groups in Germany in 1954. Worked as a bank clerk in Chicago. The President of Czechoslovakia bestowed the M. R. Štefáník Order upon František Bogataj in 1992, and Mr. Bogataj was promoted to the rank of General later on in the 1990's.

Major Rudolf Drbohlav, AKA “Ralph” (1914–1954). A Czechoslovak army officer; left the country for resistance after the occupation in 1939. Fought in France and worked as a military intelligence officer in the UK. Studied at the War University in Prague after the war; was expelled after February 1948 and then dismissed from the army. Drbohlav left the country in June 1948. Directed an intelligence group from Regensburg, Germany, as early as at the end of summer 1948. Following a number of failures caused by Communist agents, his group was dismissed on April 28, 1952, and Rudolf Drbohlav left for the UK to rejoin his family.

Colonel Jaroslav Kašpar AKA “Pátý” (1903–1995). A Czechoslovak army officer, artilleryist and aviator. Was active in the Defense of the Nation (ON) during the Nazi occupation, organizing emigration for soldiers. He left the country to join the international resistance himself in early 1940. Jaroslav Kašpar worked as an intelligence officer and diplomat in Turkey, the USSR and Iran, and later as a liaison officer with the Allies. Left Czechoslovakia again in April 1948; led an intelligence group under the CIC in Germany from 1949 to 1955. He then left for the US and worked as an air force analyst at the Library of Congress in Washington, D.C. Promoted to Major General in 1989. The President of the Czech Republic bestowed upon him the T. G. Masaryk Order in Memoriam in 1998.

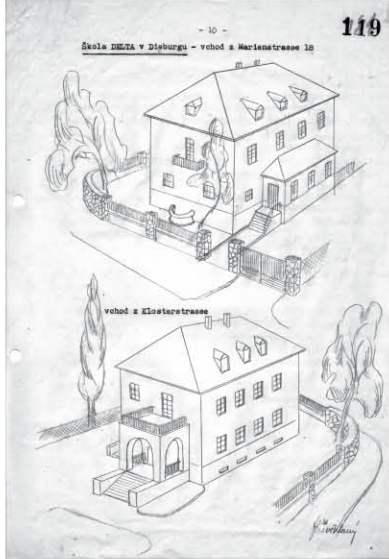
Colonel Alois Seda, AKA “Subrt” (1908–1999). Left the country in April 1948 and, together with his brother Ferdinand Seda, led an intelligence group until 1951. In the US, A. Seda taught at the Defense Language Institute in Monterey. Promoted to General's rank in the 1990s.

Intelligence groups were formed, regrouped and discontinued, and in about 1952 they were united under the leadership of General František Moravec.

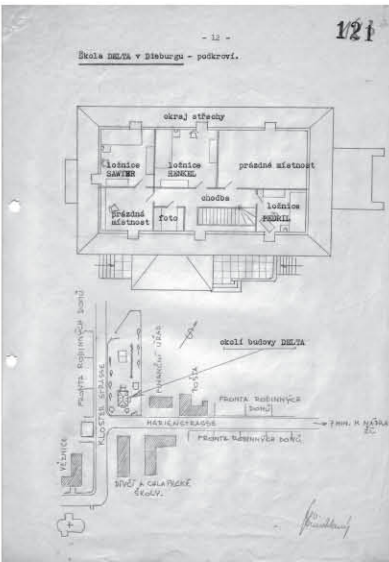
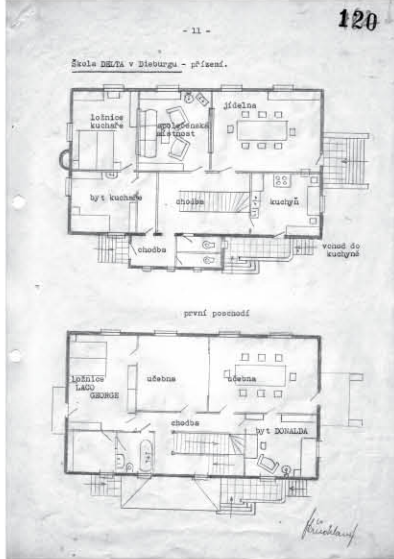
General František Moravec (1895–1966) directed the Czechoslovak Army's military intelligence before WWII. On March 14, 1939, he and a group of officers fled the occupation of Czechoslovakia to the UK, where he later joined the Czechoslovak resistance. Directed the military intelligence section of the Ministry of Defense in the Czechoslovak exile government until 1945. The Allies rated the results of his section very highly. Returning to Czechoslovakia, he was moved away to an inferior position between 1945 and 1948. Dismissed from the military in March 1948, he left the country again. Under the patronage of the US intelligence services, he started working against the Czechoslovak communist regime from Germany. Ended his intelligence activity in Germany at the end of 1954 and left for the US, where he worked as an analyst for the US Department of Defense until his death on July 27, 1966. In 1991, the President of Czechoslovakia awarded František Moravec the M. R. Štefáník Order in Memoriam and promoted him to the rank of Army General.

Czechoslovak intelligence groups within the US intelligence services concluded their activity at the end of 1954.

The following is an attempt at an overall summary of the losses on the part of the resistance movement under the patronage of US intelligence services: During the period between 1950 and 1960, the StB kept 2,299 persons connected to the activities of US intelligence services on file. 199 couriers were arrested; 17 of them executed (Pavol Babík, Bohuslav Beneš, Petr Čížek, Jaroslav Dvořák, Rudolf Fuksa, Štěpán Gavenda, Karel Gruber, Jiří Hejna, Anton Kandrác, Lubomír Koukal, Augustin Lednický, Alexander Lhotský, Ladislav Lindner, Josef Liška, Robert Půčik, Emanuel Rendl, and Alois Suttý); six other were shot while being arrested or at the border (Jan Boryšek, Josef Bursík, Bohumil Hasil, Bedřich Lorenc, Josef Mašek, and Bohuslav Pavlů).

Kresby zpravodajské školy Delta v Německu. Ve vazbě StB roku 1954 nakreslil Miloslav Krivohlavý. Drawings of the Delta intelligence school in Germany. Drawn by Miloslav Krivohlavý while in StB detention in 1954. zdroj: ABS

Kurýř Miloslav Krivohlavý při výlechu přivedl Státní bezpečnost na myšlenku unést generála Moravce. Kresba Miloslava Krivohlavého ve vazbě StB, 1954.

When interrogated, courier Miloslav Krivohlavý steered the StB towards the idea of kidnapping General Moravec. A drawing by Miloslav Krivohlavý made while in StB detention, 1954.

Karikatura z časopisu Dikobraz, jaro 1950. A cartoon from the magazine Dikobraz, Spring 1950.